

ΑΜΕΣΕΣ ΟΛΙΚΕΣ ΟΔΟΝΤΟΣΤΟΙΧΙΕΣ

13.1. Ορισμός – Σκοπός των άμεσων ολικών οδοντοστοιχιών

Άμεση ολική οδοντοστοιχία είναι η ολική οδοντοστοιχία που κατασκευάζεται πριν από την εξαγωγή των προσθίων κυρίως δοντιών που έχουν απομείνει στο στόμα του ασθενούς και η οποία τοποθετείται αμέσως μετά την εξαγωγή τους.

Η κατασκευή μιας άμεσης ολικής οδοντοστοιχίας ως κύριο σκοπό έχει την ψυχολογική υποστήριξη του ασθενούς, προκειμένου να αποφύγει το δυσάρεστο αίσθημα της έλλειψης των προσθίων δοντιών. Γι' αυτόν το λόγο συνήθως κατασκευάζονται άμεσες ολικές οδοντοστοιχίες στην άνω γνάθο. Επομένως οι άμεσες ολικές οδοντοστοιχίες παρέχουν σημαντικά πλεονεκτήματα, διότι επιτρέπουν στον ασθενή να μην παραμείνει χωρίς δόντια μετά την εξαγωγή των φυσικών του προσθίων δοντιών, ενώ ταυτόχρονα γίνεται πιο εύκολα και πιο γρήγορα η επούλωση των φατνίων.

Μειονεκτήματά τους όμως είναι η αδυναμία δοκιμαστικού ελέγχου της αισθητικής εμφάνισης του προσθίου οδοντικού τόξου. Επίσης είναι επιβεβλημένη η αναγκαιότητα αναπροσαρμογής της βάσης της άμεσης ολικής οδοντοστοιχίας σε τακτά χρονικά διαστήματα, ανάλογα με την απορρόφηση της νωδής φατνιακής ακρολοφίας. Αυτό οδηγεί σε αύξηση του κόστους κατασκευής, γιατί μετά την ολοκλήρωση των απορροφήσεων από τις εξαγωγές κατασκευάζεται νέα ολική οδοντοστοιχία με μακροχρόνια προοπτική.

13.2. Στάδια κατασκευής των άμεσων ολικών οδοντοστοιχιών

Η κατασκευή μιας άμεσης ολικής οδοντοστοιχίας περιλαμβάνει πέντε βασικά κλινικά στάδια. Κάθε κλινικό στάδιο από τα τέσσερα πρώτα συνοδεύεται από ένα εργαστηριακό.

Το πρώτο κλινικό στάδιο περιλαμβάνει τη λήψη του αρχικού αποτυπώματος από τον οδοντίατρο.

Στο **πρώτο εργαστηριακό στάδιο**, πού ακολουθεί, ο οδοντοτεχνίτης κατασκευάζει το ατομικό δισκάριο από αυτοπολυμεριζόμενη ακρυλική ρητίνη.

Το δεύτερο κλινικό στάδιο περιλαμβάνει τις ενδοστοματικές προπαρασκευές και τη λήψη του τελικού αποτυπώματος. Ένα τελικό αποτύπωμα για άμεση ολική οδοντοστοιχία καταγράφει τη νωδή φατνιακή ακρολοφία και τους γύρω από αυτήν ιστούς, καθώς και τα πρόσθια δόντια πού απομένουν. Διαφέρει από ένα αποτύπωμα κλασικής ολικής οδοντοστοιχίας στο ότι σε εκείνο δεν υπάρχουν δόντια για αποτύπωση και από ένα αποτύπωμα μερικής οδοντοστοιχίας, διότι σε εκείνο μας ενδιαφέρει κυρίως η αποτύπωση των δοντιών – στηριγμάτων και όχι η μορφολογία της προστομιακής περιοχής.

Στο **δεύτερο εργαστηριακό στάδιο** κατασκευάζονται τα τελικά εκμαγεία μετά από εγκιβωτισμό και πάνω σε αυτά οι βασικές πλάκες με τα κέρινα ύψη.

Στο τρίτο κλινικό γίνεται από τον οδοντίατρο η καταγραφή των σχέσεων των γνάθων.

Στο **τρίτο εργαστηριακό στάδιο** γίνεται η ανάρτηση των εκμαγείων σε ανατομικό αρθρωτήρα και η σύνταξη των οπισθίων δοντιών.

Στο τέταρτο κλινικό στάδιο γίνεται η δοκιμή των οπισθίων δοντιών στον ασθενή.

Στο **τέταρτο εργαστηριακό στάδιο**, πού ακολουθεί, γίνεται:

- Η αφαίρεση των προσθίων γύψινων δοντιών.
- Η απόξεση και διαμόρφωση της πρόσθιας περιοχής του εκμαγείου, σύμφωνα με τις οδηγίες του οδοντίατρου.
- Η διαμόρφωση με κερί του προστομιακού τμήματος της βάσης της οδοντοστοιχίας.
- Η κατασκευή διαφανούς βάσης από θερμοπολυμεριζόμενη ακρυλική ρητίνη (χειρουργική μήτρα), αν ζητηθεί από τον οδοντίατρο.
- Η σύνταξη των προσθίων δοντιών και η ολοκλήρωση της κατασκευής της οδοντοστοιχίας.

Στο πέμπτο κλινικό στάδιο γίνεται η εξαγωγή των προσθίων δοντιών από τον οδοντίατρο με χρήση της χειρουργικής μήτρας και η εφαρμογή και τοποθέτηση της άμεσης ολικής οδοντοστοιχίας. Η χρήση χειρουργικής μήτρας είναι απαραίτητη, όταν, σύμφωνα με το σχέδιο θεραπείας, μερικές φορές ταυτόχρονα με την εξαγωγή των δοντιών απαιτείται και φατνιοπλαστική επέμβαση στις φατνιακές αποφύσεις. Στις περισσότερες όμως

περιπτώσεις η κατασκευή χειρουργικής μήτρας δεν είναι απαραίτητη.

Το πιο σημαντικό εργαστηριακό στάδιο είναι το τέταρτο, διότι από την ακριβή διαμόρφωση της πρόσθιας περιοχής του εκμαγείου θα εξαρτηθεί η εφαρμογή της άμεσης ολικής οδοντοστοιχίας.

ΚΛΙΝΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΣΤΑΔΙΑ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Αρχικό αποτύπωμα 2. Τελικό αποτύπωμα 3. Καταγραφή των σχέσεων των γνάθων 4. Δοκιμή των οπισθίων δοντιών στον ασθενή 5. Εξαγωγή των προσθίων δοντιών από τον οδοντίατρο και τοποθέτηση της άμεσης ολικής οδοντοστοιχίας 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Κατασκευή ατομικού δισκαρίου 2. α) Τελικά εκμαγεία β) Βασικές πλάκες γ) Κέρινα ύψη 3. α) Ανάρτηση των εκμαγείων στον αρθρωτήρα β) Σύνταξη των οπισθίων δοντιών 4. α) Αφαίρεση των προσθίων γύψινων δοντιών β) Απόξεση και διαμόρφωση της πρόσθιας περιοχής του εκμαγείου γ) Διαμόρφωση με κερί του προστομιακού τμήματος της βάσης της οδοντοστοιχίας δ) Κατασκευή της διαφανούς βάσης από θερμοπολυμεριζόμενη ακρυλική ρητίνη, όταν χρειάζεται ε) Σύνταξη των προσθίων δοντιών και ολοκλήρωση της κατασκευής της άμεσης οδοντοστοιχίας

Πίνακας 13.1. Στάδια κατασκευής άμεσης ολικής οδοντοστοιχίας

13.3. Εργαστηριακή τοποθέτηση των προσθίων δοντιών στην άμεση ολική οδοντοστοιχία

Η αφαίρεση των προσθίων φυσικών δοντιών από το τελικό εκμαγείο, η προετοιμασία της βάσης του εκμαγείου στην προστομιακή περιοχή, η τοποθέτηση των τεχνητών δοντιών και η διαμόρφωση του κέρινου χειλικού πτερυγίου είναι οι σπουδαιότερες διαδικασίες στο τέταρτο εργαστηριακό στάδιο, διότι από αυτές θα εξαρτηθεί η καλή εφαρμογή της εργασίας και η αποκατάσταση της αισθητικής εμφάνισης του ασθενούς.

Οι βασικές ενέργειες του οδοντοτεχνίτη, κάτω από την αυστηρή καθοδήγηση του οδοντιάτρου, είναι οι παρακάτω:

- Χαράζει μια γραμμή στην κορυφή των ελεύθερων ούλων, γύρω από κάθε δόντι που θα αντικατασταθεί (**βασική γραμμή 1**) .
- Φέρει για κάθε δόντι μια γραμμή παράλληλη στον επιμήκη άξονά του στην προστομιακή επιφάνεια του εκμαγείου (**βασική γραμμή 2**) .
- Σημειώνει, με μια κουκκίδα κοντά στη γραμμή του επιμήκους άξονα κάθε δοντιού, το σημείο που βρίσκεται ο πυθμένας της ουλοδοντικής σχισμής, σύμφωνα με τις μετρήσεις του οδοντιάτρου, και στη συνέχεια ενώνει όλες τις σημειωμένες κουκκίδες φέροντας μια οριζόντια γραμμή (**βασική γραμμή 3**) .

Εικόνα 13.1: Σημείωση των βασικών γραμμών 1 και 2 στο εκμαγείο

Εικόνα 13.2: Μέτρηση της απόστασης της δεύτερης κουκκίδας από το επίπεδο του κοπτικού χείλους με τη βοήθεια του διαβήτη

- Σημειώνει μια δεύτερη κουκκίδα, πάλι κοντά στη γραμμή του επιμήκους άξονα ενός συγκεκριμένου δοντιού, αλλά ψηλότερα από την προηγούμενη, στην προστομιακή επιφάνεια της βάσης του εκμαγείου. Στη συνέχεια με τη βοήθεια του διαβήτη μετρά την απόσταση από το επίπεδο του κοπτικού χείλους αυτού του δοντιού μέχρι την κουκκίδα.

Επαναλαμβάνει την ίδια διαδικασία και στα υπόλοιπα δόντια, φροντίζοντας να διατηρεί σταθερή αυτήν την απόσταση. Αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική ενέργεια για την τοποθέτηση των τεχνητών προσθίων δοντιών έτσι, ώστε να εξασφαλίζεται και σε αυτά η ίδια απόσταση του κοπτικού τους χείλους από αυτήν την κουκκίδα, για την καλύτερη αισθητική εμφάνιση του ασθενούς.

Στη συνέχεια, μετά τη χάραξη των βασικών γραμμών ακολουθεί η αποκοπή των προσθίων δοντιών με σέγα και ιδιαίτερη προσοχή. Η αποκοπή των δοντιών με τη σέγα γίνεται οριζόντια, τόσο κατά την εγγύς – άπω κατεύθυνση, όσο και κατά τη φατνιογλωσσική, από κορυφή σε κορυφή των μεσοδόντιων θηλών, δεξιά και αριστερά για κάθε δόντι ξεχωριστά. Ακολουθεί η παρασκευή του φατνίου με κατάλληλο μαχαίρακι γύψου ή στρογγυλή φρέζα, φροντίζοντας να μη δημιουργείται έντονη κοιλότητα στο κέντρο του φατνίου. Αυτό επιτυγχάνεται κόβοντας βαθύτερα στο χειλικό ημιμόριο και ρηχότερα στο γλωσσικό.

Η τοποθέτηση των προσθίων τεχνητών δοντιών μπορεί να γίνει με δύο τρόπους:

A. Στο τελικό εκμαγείο τα γύψινα δόντια κόβονται ένα παρά ένα και αμέσως γίνεται η αντικατάστασή τους από τα τεχνητά. Η μέθοδος αυτή πλεονεκτεί στο ότι έχοντας τα γύψινα δόντια του αντίθετου ημιμορίου επιτυγχάνεται καλύτερη αισθητική απόδοση της προστομιακής περιοχής του οδοντικού τόξου.

Εικόνα 13.3: Αποκοπή των άνω προσθίων δοντιών

B. Στο τελικό εκμαγείο μπορούμε να κόψουμε όλα τα γύψινα δόντια και στη συνέχεια να φέρουμε μια οριζόντια γραμμή στην κορυφή των παρασκευασμένων φατνίων, η οποία να ενώνει το κέντρο των φατνίων των κεντρικών και πλαγίων τομέων, καθώς και το φατνίο των κυνοδόντων, στο όριο του προσθίου και

μέσου τριτημορίου, όπως παρατηρείται φατνιογλωσσικά. Η γραμμή αυτή προς τα πλάγια θα πρέπει να εκτείνεται μέχρι το άπω τοίχωμα του φατνίου του κυνόδοντα. Στη συνέχεια, ενώνουμε με λοξή τομή αυτήν τη γραμμή με τη βασική γραμμή 1 και αφαιρούμε το τμήμα της γύψου που αντιστοιχεί στα ελεύθερα ούλα. Τελικά, ακολουθεί η τοποθέτηση και σύνταξη των τεχνητών δοντιών χρησιμοποιώντας ως οδηγό ένα γύψινο αντίγραφο του τελικού εκμαγείου.

Άμεση ολική οδοντοστοιχία είναι η ολική οδοντοστοιχία που κατασκευάζεται πριν από την εξαγωγή των προσθίων κυρίως δοντιών που έχουν απομείνει στο στόμα του ασθενούς και η οποία τοποθετείται αμέσως μετά την εξαγωγή τους.

Οι άμεσες ολικές οδοντοστοιχίες παρέχουν σημαντικά πλεονεκτήματα, διότι επιτρέπουν στον ασθενή να μην παραμείνει χωρίς δόντια μετά την εξαγωγή των φυσικών του προσθίων δοντιών, ενώ ταυτόχρονα γίνεται πιο εύκολα και πιο γρήγορα η επούλωση των φατνίων.

Η κατασκευή μιας άμεσης ολικής οδοντοστοιχίας περιλαμβάνει πέντε βασικά κλινικά στάδια. Κάθε κλινικό στάδιο από τα τέσσερα πρώτα συνοδεύεται από ένα εργαστηριακό. Τα στάδια αυτά είναι τα παρακάτω:

1ο Κλινικό:	Αρχικό αποτύπωμα
1ο Εργαστηριακό:	Κατασκευή του ατομικού δισκαρίου
2ο Κλινικό:	Τελικό αποτύπωμα
2ο Εργαστηριακό	α) Τελικά εκμαγεία β) Βασικές πλάκες γ) Κέρινα ύψη
3ο Κλινικό:	Καταγραφή των σχέσεων των γνάθων
3ο Εργαστηριακό:	α) Ανάρτηση των εκμαγείων στον αρθρωτήρα β) Σύνταξη των οπισθίων δοντιών
4ο Κλινικό:	Δοκιμή των οπισθίων δοντιών στον ασθενή
4ο Εργαστηριακό:	α) Αφαίρεση των προσθίων γύψινων δοντιών β) Απόξεση και διαμόρφωση της πρόσθιας περιοχής του εκμαγείου γ) Διαμόρφωση με κερί του προστομιακού τμήματος της βάσης της οδοντοστοιχίας δ) Κατασκευή διαφανούς βάσης, όταν χρειάζεται, από θερμοπολυμεριζόμενη ακρυλική ρητίνη ε) Σύνταξη των προσθίων δοντιών και ολοκλήρωση της κατασκευής της οδοντοστοιχίας
5ο Κλινικό:	Εξαγωγή των προσθίων δοντιών από τον οδοντίατρο και τοποθέτηση της άμεσης οδοντοστοιχίας

Ε

Ρ

Ω

Τ

Η

Σ

Ε

Ι

Σ

1. Τι είναι η άμεση ολική οδοντοστοιχία;
2. Ποιος είναι ο σκοπός της άμεσης ολικής οδοντοστοιχίας;
3. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της άμεσης ολικής οδοντοστοιχίας;
4. Ποιο είναι το σπουδαιότερο εργαστηριακό στάδιο κατασκευής της άμεσης ολικής οδοντοστοιχίας;
5. Ποιες βασικές γραμμές χαράσσει ο οδοντοτεχνίτης πάνω στο εκμαγείο κάτω από την αυστηρή καθοδήγηση του οδοντιάτρου;
6. Πότε γίνεται η αποκοπή των προσθίων δοντιών από τον οδοντοτεχνίτη;
7. Πώς χαράσσεται η βασική γραμμή 3;
8. Πώς γίνεται η αποκοπή των δοντιών από τον οδοντοτεχνίτη;
9. Ποια είναι τα εργαστηριακά στάδια κατασκευής μιας άμεσης ολικής οδοντοστοιχίας;
10. Ποια είναι τα στάδια κατασκευής μιας άμεσης ολικής οδοντοστοιχίας;

ΑΣΚΗΣΗ 1η:**ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΘΙΩΝ ΔΟΝΤΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΜΕΣΗΣ ΟΛΙΚΗΣ ΟΔΟΝΤΟΣΤΟΙΧΙΑΣ**

Θα γίνει αφαίρεση των έξι προσθίων δοντιών σε εκμαγείο της άνω γνάθου για την κατασκευή άμεσης ολικής οδοντοστοιχίας.

Εργαλεία και μηχανήματα που θα χρειαστούν για την εκτέλεση της άσκησης:**Εργαλεία**

1. Μαύρο μολύβι
2. Σέγα
3. Στρογγυλή φρέζα
4. Μαχαιράκι γύψου

Μηχανήματα

1. Μοτέρ τροχίσματος
2. Χειρολαβή

Εκτέλεση της άσκησης

- Χάραξη μιας γραμμής στην κορυφή των ελεύθερων ούλων, γύρω από κάθε δόντι που θα αντικατασταθεί (βασική γραμμή 1).
- Χάραξη για κάθε δόντι μιας γραμμής παράλληλης στον επιμήκη άξονά του στην προστομιακή επιφάνεια του εκμαγείου (βασική γραμμή 2).
- Σημείωση μιας κουκκίδας, κοντά στην γραμμή του επιμήκους άξονα κάθε δοντιού, στο σημείο που βρίσκεται ο πυθμένας της ουλοδοντικής σχισμής, σύμφωνα με τις μετρήσεις του οδοντιάτρου, και στη συνέχεια ένωση όλων των σημειωμένων κουκκίδων φέροντας μια οριζόντια γραμμή (βασική γραμμή 3).
- Σημείωση μιας δεύτερης κουκκίδας κοντά στη γραμμή του επιμήκους άξονα ενός συγκεκριμένου δοντιού.
- Μέτρηση με τη βοήθεια διαβήτη της απόστασης από το επίπεδο του κοπτικού χείλους του δοντιού μέχρι την κουκκίδα.
- Επανάληψη της ίδιας διαδικασίας και στα υπόλοιπα δόντια.
- Αποκοπή των προσθίων δοντιών και παρασκευή του φατνίου.

